

تأویل علمی الهی است

رئیس انجمن بین‌المللی فلسفه اسلامی با اشاره به اینکه تأویل، علمی الهی است و تنها به برخی از انبیا و اولیای الهی اختصاص دارد، گفت: با وجود این، از هرمنوتیک غیرالهی غرب نیز می‌توان برای فهم بهتر قرآن بهره گرفت.

تأویل علمی الهی است/ کاربردهای هرمنوتیک برای فهم قرآن

رئیس انجمن بین‌المللی فلسفه اسلامی با اشاره به اینکه تأویل، علمی الهی است و تنها به برخی از انبیا و اولیای الهی اختصاص دارد، گفت: با وجود این، از هرمنوتیک غیرالهی غرب نیز می‌توان برای فهم بهتر قرآن بهره گرفت.

غلامرضا اعوانی درباره هرمنوتیک و اهمیت استفاده از آن در فهم متون دینی به خبرنگار مهر گفت: تأویل امر بسیار مهمی است که قرآن بر آن تأکید زیادی دارد همان‌گونه که بارها واژه تأویل در آن تکرار شده است، اما علم تأویل به همه کس تعلق ندارد. مطابق قرآن، این علم را جز خدا و راسخون در علم نمی‌دانند. تأویل مشکل‌ترین بحث‌هاست و تنها می‌توان متشابهات را از طریق آن درک کرد و برای محکمت کاربرد ندارد و همان‌طور که می‌دانیم، فهم متشابهات بسیار مشکل‌تر از محکمت است.

وی تأویل را مبحثی قرآنی دانست و اظهار کرد: تأویل تنها برای کتاب نیست، بلکه برای کتاب آفاقی، کتاب انفسی و کتاب الهی نیز کاربرد دارد. تأویل تنها به انبیا و اولیای الهی اختصاص دارد، همان‌گونه که خداوند در قرآن به قدرت حضرت یوسف (ع) در تأویل خواب و رویا اشاره می‌کند.

رئیس انجمن حکمت و فلسفه، درباره هرمنوتیک غربی و دلیل روی آوردن غربیان به هرمنوتیک نیز گفت: هرمنوتیک همزمان با پا گرفتن مذهب پروتستان در غرب قوت گرفت. آنان کلیسا را قبول نداشتند و بنابراین برای فهم دین به نوعی تفسیر به رأی از کتاب روی آوردند.

اعوانی بار دیگر بر الهی بودن علم تأویل تأکید کرد و گفت: خداوند در قرآن خطاب به حضرت یوسف (ع) می‌فرماید که وی را برای آموختن علم تأویل احادیث برگزید، علمی که حتی همه پیامبران از آن برخوردار نیستند.

وی به سکولار شدن علم الهی تأویل در قالب هرمنوتیک غربی اشاره کرد و گفت: اگر همین هرمنوتیک را درست بفهمیم و در این فهم، راسخ باشیم، می‌توانیم آن را در راه صحیحی به کار گیریم. حتی از هرمنوتیک و تأویل ظاهری نیز می‌توانیم به نتیجه مطلوب‌مان دست یافت، البته به شرطی که محققان ما، در علم راسخ باشند و برای رسیدن به حقیقت استقامت داشته باشند.

رئیس انجمن بین‌المللی فلسفه اسلامی هرمنوتیک را مختص غربیان ندانست و تصریح کرد: هرمنوتیک و علم تاویل، یک دانش غربی نیست که آترا به تازگی از غرب اخذ کرده باشیم، بلکه از زمان حضرت آدم (ع) وجود داشته است. غربی‌ها به مناسبت‌های تاریخی به هرمنوتیک رسیدند. همان‌طور که اشاره کردم، این دانش با مذهب پروتستان گسترش یافت. پروتستان‌یسم کلیسا را قبول نداشت و به همین دلیل خود به فهم و تأویل کتاب دست زد، اما در آن دوران به انبیا و اولیای الهی دسترسی وجود نداشت و بنابراین رویکردی غیرالهی در هرمنوتیک شکل گرفت.

استاد دانشگاه شهید بهشتی بر داشتن نگاهی قرآنی به هرمنوتیک تأکید کرد و گفت: به طور کلی کسی که تأویل می‌کند باید از انبیا و اولیا باشد. باید نگاه قرآنی به مسأله داشته باشیم. حتی انبیا نیز در برخورداری از علم تأویل یکسان نیستند. خداوند حضرت موسی (ع) را برای تأویل امور به حضرت خضر (ع) ارجاع داد. تأویل در تاریخ ریشه دارد و بسیار پیش‌تر از غربیان و مسلمانان مطرح بود.

اعوانی درباره آسیب‌هایی که ممکن است در استفاده از هرمنوتیک به آن‌ها دچار شد، گفت: انسان در همه چیز می‌تواند دچار آسیب شود. آسیبی که اکنون در مسأله هرمنوتیک متوجه ماست، دچار شدن به تفسیر به رأی است. بهره‌ای که از هرمنوتیک می‌گیریم باید مبتنی بر حکمت الهی و رسوخ در علم که قرآن بر آن تأکید دارد باشد.

وی در پایان هرمنوتیک غربی را برای فهم قرآن قابل استفاده دانست و گفت: از هرمنوتیک غربی می‌توان برای فهم بهتر قرآن بهره گرفت.